

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH CATALANISTA

Any 5.—Núm. 225.—Dissape 3 de Desembre de 1904.

LO QUE VOLÉM

«Volém la llengua catalana ab carácter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrecs públichs: volém Corts catalanes, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils, sino tot quant se refereixi á la organisió interior de nostra terra: volém que catalans sian los jueves y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia'ls plerts y causas: volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establent que la reserva regional fòrsova presti servei tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

Paraulas, no fets

Entre la munió de paraulas usadas pels politichs y que a cada conversa, conferència o meeting las sentim ab sobrada freqüència, hi figuraren certes frases que, la pràctica de lo que elles expressan, faria riure, si no fós lo cás d'haver-ho de pendre en serio per obligació, ja que'n sereixen en lo més íntim.

«La lluita per la vida; «Lluitar per la Patria»; «Emancipació»; «Progrés, avens, llibertat... això si; sobre tot molta llibertat», etz., etz... són paraulas y frases que fan quel' poble, aquella massa inconscient com totes, s'hi enllueren y que, com papallona ab la llum, voltegi a l'entorn de qui ab més coratje les pronunci, de qui més adorno, las presenti, de qui més se sápiga adaptar a sos instints socialment mal educats, importantli poch los medis poch conduents per la possessió de sos desitjos. Ell va al meeting predisposat a escoltar allò que li agrada, condició indispensable sense la quina ja no hi aniria, y més disposat encara, a cridar contra aquell que no'l satisfacció en sos instints. Y'l de dalt, lluny de conduirlo per viarans sanitos, li dona ab fogosa paraula, ab ademans apropiats, tot allò que ell vol, no lo que necessita.

Y així, pera lluitar per la vida, li presenta la necessitat (sensible, es clar, diu ell) de sacrifici: la vida d'altri pretén arribar al cim de sa finalitat, posant en contenció tivantor oposats interessos morals y materials, predicant odis de rassas, rancunes lunestes sempre, excitant al desgarrat, enmirallantlo sempre ab l'opulent... Això per un cantó; que altres, ab sa continua cantarella de resignació, paciència, abstinença, fan que aquell acabi la paciència de resignar-se fins a tot. Abdós medis són ben curts, ya l'enemics, abduas pràcticas, ben funestas.

Lluitar per la Patria... Qui hi lluita avuy? Ningú. Lo diputat des de sa cadira del Congrés, parla... parla... pera ferse ben veurer de sos electors, pera cumplir mal adquirits compromisos, pera fer mèrits devant del quef que ab lo fi de que demà'l tinga present; los governants, pera sosteneixi y sostener al gran estol d'empleyats qui'n estòmach está en relació al temps de durada de sos governs, causa poderosíssima, per la que, treballant per la Patria, aplaçarin al poble ab tota mena de impostos que jamay veu retribuïts ab grans y apropiats serveys. Los aspirants a un nou règim, treballan pera satisficer en sos ambicions y satisfer als seus; los diaris, pels cinquènims o pera fer esquenata a sos inspiradors; l'orador de meeting pera conquistar vots; lo general, per alcanciar gloria nom... y galons; lo soldat, quan així lluita'l quefe, lluita per tos; los sobirans, pera satisficer son orgull, sos ambicions... Y així va tot.

Però de lo que ab més boca plena's parla és de la llibertat. No hi ha partit politich que no'n la prometi y miriu com la practican. Los d'avuy, uns y altres... no cal parlarne, ja que al saber de tothom està de la llibertat que'n deixan disfrutar.

Los de demà, aquells que sembla que són los únichs possessors de la patent de concessió, nos ho demostren, al present, ab l'odi a tothom que com ells no pensi ni obri, obligació de votar a una persona que moltes vegades los hi imposan, sumisió incondicional a un quefe, obligació de posar a la censura seva o d'un directori los accorts d'una entitat, obligació de votar o de retrareurs, segons los cassos; prohibició... obligació... Això ja avuy, que demà, si t'á o no fà passarà c'm al present ab la sola variant del liberrim, humanitari, fraternal servet militar consolidatori!

Això és llibertat! Això és hermos,

al present, y una bona esperansa pel avenir!

Y ab homes que allò predican, y diputats que aixís parlan, y ab governs que aixís obran, y aspirants que això pretenguin, y diaris que aixís pensin y generals que a allò aspirin y sobiran que aixís regnin, seva fent una madeixa d'obras contradictòries capassas de fer obrir l'ull a qui encegat no estiga, capassas pera desvetllar al que de bona fè ho cregui, pera llençar-ses ab totes sos forsas a la conquesta de la verdadera llibertat, pera obrir son cor a la Patria y lluitar veritablement per ella.

JOSEPH M.ª RENDÉ

L'ÚNICH REMEY

No tenim la més petita confiança en l'acció de nostres governants pera acabar ab lo terrorisme que s'ha tornat a apoderar de Barcelona. Lo creymé producte d'una laboriosa y relativament antiga propaganda, feta, sinó ab protecció de l'autoritat, ab completa indiferència de la mateixa, atantla de sota mà com un poderós medi de desviar al poble del camí que l'hauria portat a sa verdadera lliberació, del camí dels ideals autonòmists.

No vol dir això que no creymen lo remey més o menys ràpit, però si segur, no'n duptem un moment; però lo veiem a Barcelona mateix.

Pels camins de l'exposició seria y... el seu ideal s'hi pot anar, quan los entrebancs que presentan són d'ignorància, de dupte y fins d'oposició sistemàtica; ab los bons y altruistes desitjos de conquerir homes pera civilisarlos y aixecarlos de l'embrutiment s'hi pot anar quan l'home'n te de tot això una mica per amagada que aquesta estigui, però ab las feras no hi ha més que un sol camí: venser o ésser vensuts.

Trist es veurer que las horribles ocasions sovintejan y'l nostre esperat remey no vé, y com no pot naixer més que d'un d'aquests salvatges fets esperem ab freda pena la seva reproducció, que il·lògicament no pot tardar.

Lo nostre remey està en la també tan brutal com il·lògica acció del poble, que al no trobar en qui esbravar l'indignació, al no poder desquartizar per sos propiás mans al criminal, busqui als atiadors de sota mà y als que fundaren son poder en predicacions que fòrsosemament havian de donar aquests fruits al cauter en cors sechs y intel·ligències buidas.

No hi ha dupte, una acció violenta produceix una reacció violenta també: Com es certissim que un absolutisme brutal y brutalmente adquirit acaba essent brutalment aniquilat.

Es lo poble barceloní qui únicament ha de fer justicia y venjar tanta vergonya y selvatgisme: ell tot sol, sense confiar en esforços que may han de venir, s'ha de fer justicia per la seva mà y una justicia de sang, doncs ja es sabut, la reacció te que ésser com l'accio, sagnant.

Fà algú temps, uns quants mesos, la varem veurer pròxima la revanche: lo que realment constitueix y representa Barcelona, va senyalar enèrgicamente, una casa, y per escarni del sentit comú varen defensarla los maltractats per ella: la Guardia-civil.

Desde allí, ahont tant s'ha barbaritat, ahont s'han destruit o traçat de destruir honoras; desde allí ahont han tingut ressò públich tota classe d'escarnis contra ideals, instituts, vidas, y fins contra la cultura, doncs sempre absolutament, s'ha mentit al poble ab prèdics disolvents y promeses de destrucció; desde allí també n'han sortit paraulas ènèrgiques de condemnació al selvatge fet.

Que preguntin als homes d'aquella casa d'ahont vingué sa popularitat, d'ahont sortí lo poder absolut del Amo y senyor de Barcelona, y's fal·litarà fòrsosemament lo valor de dir que

d'una digna propaganda republicana, d'una seria y humana exposició d'ideals salvadors, y si això diuen, textos hi ha, los seus mateixos, d'una abrumadora prova de falsetat.

Mireula la salvació que ells havien de portar a Barcelona; lo matonisme, la miseria y las bombas, s'axecan orgullosament, cínicament, damunt de pedestals que ells s'han construit, ab los ossos de ciutadans honrats.

Quin concepte te de l'anarquisme barceloní'l Sr. Minstre de la Gobernació, que coloca dintre la llei als qui n'estan sempre fora? Quina confiança vol inspirar als barcelonins ab sas paraulas de tolerància?

S'acostà'l dia de la reacció, de la terrible venjants: preparèm-nos a veure tremendas represalias.

R. R.

LOS QUEVIURES

En lo Parlament Espanyol al tractar lo problema dels queviures, serios de si sempre, surt molt sovint lo diputat A, o B, ab un discurs d'efecte sens cuidar de fer un detingut anàlisis de la qüestió; y si'l fa, no posa las cosas en son dégit lloc. Dic això perquè lo diputat D. Julià Nougués en son discurs del dia 22 de Novembre prop passat, va cometre (qui sabi delibradament) una munió d'errors que es precis posar en clar, tasca que no hauria d'ésser pera mí sinó que incontinent devia haver fe lo senyor minstre d'Hacienda.

Aquest treball que m'impose es molt gran, dadas las meves escassas forsas intelectuals; y no'm consideraria ab autoritat per debatre'l conceptes emitits per un senyor diputat, si'l diari *La Justicia*, sens dupte per sembrar odis de classe, prescindint de que també'l forniers encara que patróns som tant fills del treball com los mateixos obrers, no hagués reproduhit copiantlo del de sessions l'esmentat discurs, comentantlo en un sol del mateix número.

Si a tant m'he atrevit es comptant ab l'acullida que sempre dóna Lo CAMP DE TARRAGONA a lo que en primer terme es la veritat y una causa justa; y després, pera treure en part las boiras del cervell per desgracia poc disposit de la classe més mesterosa en sapiguer analisar, encara que sia molt per damunt, y coneixer, que lo que se'n diu explotació no es veritat, ni ho pot ésser, per la senzilla corrent de competència que s'estableix particularment en las poblacions ahont hi ha un regular número d'industries exercint una mateixa industria.

Y ara anèm per pams; diu lo senyor Nougués que'l blat al moll está al preu de 18'50 pessetas los 100 kilos, essent aixís que aquest preu es la quarta catalana o sigui ls 55 kilos. Doncs si ls 55 valen 18'50 pessetas, los 100 kilos valdrán 33'75 pessetas. Pera fer 100 kilos farina's necessitan aproximadament 142 kilos blat que a 33'75 pessetas los 100 kilos valdrán 48 pessetas. Contém, y això es càcul del fornir que suscriu, valguen 5'25 pessetas las despulles y 1'75 pessetas més lo moldrer: sempre'n resultarà a 41 pessetas los 100 kilos de farina y no de 39 a 41 com ell diu, perquè aquest es de farina entera o sigui a tot pà. Lo senyor Nougués no'n menja del pà que faria aquesta farina.

Com que'l senyor Nougués cita'l preu del pà a 50 céntims kilo (a Tarragona's ven a 45 o sigui a 4'50 pessetas los 10 kilos) se refereix fòrsosemament y sens donarsen compte tal vegada al pà de primera, y de la farina entera a la primera hi ha una diferencia de més de 2 pessetas y de 2'62 per concepte de consums. Així es, que la farina 1.ª a la qual se refereix lo senyor Nougués, citant lo preu del pà a 50 céntims kilo, surt al preu de 45'62 pessetas los 100 kilos, y diu que'l pà s'hauria de vendre de 32'75 céntims kilo. Efectivament: surti-

ria al preu de 36 céntims kilo si'l fornir no hagués de pagar més que la farina y l'Estat li proporcionés obrers, llenya, material, y tot lo necessari y ell cobrés del mateix Estat.

Donchs ara analisem lo factor fornir. Si 100 kilos farina 1.ª valen 45'62 pessetas (los consums encara subsisteixen) y partim de la base del fornir que fa dues fornades diàries o sigui jornada completa, pastarà 250 kilos de farina que valdrán 114'05 pessetas. Ara'l gasto d'elaboració, dos obrers y un repartidor 10 pessetas; lo fornir que hi té'l seu treball, com es ajudar a donar forma'l pà y courel 4 pessetas; la forneda 2 pel seu treball de vèndrel; 3 que costarà de llenya o carbó per courel; 0'75 céntims de gas per iluminació del pastador, forn y botiga; 0'50 céntims per conservació del material; 0'20 céntims de contribució y 2'50 pessetas per arrendament de local (terme mitj que's paga a Tarragona), y tindrà que afegir damunt las 114'05 pessetas que valen los 250 kilos farina, 21'95 pessetas per gastos d'elaboració, y serán 136 pessetas. Contarèm, com ell diu, que donquin 125 kilos pà los 100 kilos farina, y ns donaran los 250 kilos farina 312'50 kilos pà, que surt al preu de 43 y 112 céntims kilo. A Tarragona's ven a 45 céntims o sigui a 4'50 pessetas arroba de 10 kilos: évol ganancia més petita si's té en compre lo molt que's deixa de cobrar per lo dificil que és la vida de l'obrer y fins del que cobra de l'Estat?

Donchs aquí teniu esposat, pacientissims lectors, lo magnífic discurs del senyor Nougués que ha sigut elogiat por la prensa sin distinción de color polític.

UN FORNER.

UN ESTRENO A L'ATENEU *

Pròs nos hauria agratit parlarne després d'haver vist la segona representació, mes nos comprometerem a fer-ho avuy y no'n queda altre remey que dirne quelcom.

Nova Vida és una producció dramàtica del company en la premsa Sr. Rovira y Virgili. En ella s'hi tracta lliureix què son autor ha begut en las fons del teatre modern y que ha procurat seguir las corrents pera desenrotillar en escena una idea que, clar està, ha procurat cullirla en lo camp ahont ell milita, encara que comprimitse bastant, sens dubte tenint en compt que'l públic que omplèa'l teatre sól ser cosmopolita, y aquest estors hi ha que aplaudirlo encara que se li hagin escapat algunes frases que en res haurian alterat la tèssis del drama si las hagués fet desapareixé en absolut.

L'alma mater de l'obra és l'Ignasi, un secretari de poble, xicot il·lustrat, fill natural d'un marquès, que ha tingut la dissot d'enamorarse d'una noya rica y coqueta, malaltissa, qui l'abandona pera entaular relations ab lo germanastre de l'Ignasi, son rival de sempre, en Lluís, que sols sab apelar a la traidoria pera contrarrestar la superioritat intel·lectual del bastart. Ferit aquest per haverli tirat en cara Lluís las nvolositats de la vida de sa mare, lo desafia y'l fa rodar daltabaix d'un barranc. Això barrejat ab uns amors tendres, delicats, que l'Ignasi sent brollar en son ànima per la filla de'n Miquel, rich propietari del poble, que té'l Secretari a casa seva, y que al accedir en que's casí ab la Roseta, los deixa son patrimoni, constitueix la trama de l'obra del Sr. Rovira, que ha saput trobar situacions forsa dramàtiques que arrenquen aplausos tan sincers com entusiastas la nit de l'estreno.

Que ben rebuscat hi ha quelcom que criticar de *Nova Vida*, quin dubte hi ha! També se'n troben en los autors que han envellit escribint pel teatre y no obstant las obras són cada cop més ben rebudas.

(*) Retirat ja compost del número anterior.

En la del Sr. Rovira hi han dos tipus ben acabats, lo Jaumató y la Roseta; en canvi los de Ignasi y Lluís no són tan acabats com voldríam. Del primer hi ha que dir que si'n fos possible transportar-lo a la realitat de la vida, resultaria un xich massa campanuda sa manera de parlar y sens dubte se'l consideraria un maniatich; d'en Lluís varem notar que no era gaire cristia fugir de casa mentrens sa germana Adela's mort y restar a ca'n Miquel en ocasió de donar terra sagrada a las despulles de la morta.

Per altra part nos varem trobar ab un tercer acte que ben bé's podria suprimir, puig que tot lo que en ell succeeix és cosa ja sabuda o suposada pel públic, y, cas de que posant lo desenllaç en lo segon li resultés llarg, podrà pegar estisorada en aquell discurs que pronuncia Ignasi quan Lluís lo fereix en lo que més estima l'home. En canvi té *Nova Vida* uns finals d'acte que prou voldrà poguerlos trobar alguns dels autors que avuy dia més escriuen pel teatre: sobre tot lo del primer que és forsa sentit y emocionant.

L'execució de l'obra fou portada a cap ab verdader amor, encara que'l Sr. Lleal desfigurí un poch lo tipo que representava, tal volta per un excess d'imitar a n'en Borrás en alguna de las seves produccions, y la Srta. Vallespir tossint un xich massa.

En conjunt estigueren tots molt sobretot en Jaumató y la Roseta.

Y no ho preguin a mal. C.

LA FIRA

IV

Victorianó, lo nunci y agutzi tot a l' hora, anava cobrant lo dret de fira a la gent que venian. Quina mala cara feyan alguns d'ells, que encara no havien tocat estrena!

Un n'hi havia, ex-ataconador de ofici, que, persuadintse de que ab las postimerías de l'home, no li treuria mai la barca a coll, havia cambiat de carrera, feya temps, dedicantse avuy a cubrir caps en lloc de cuirats, feina que era sempre molt més enllairada, sinó més retrubida. Quin goig que feya la séva parada de gorras y gorretas colocades, simètricas, demunt d'un encanyissat tor pèl de ligams de fil d'empalmar. No content en ser gorrista, s'havia empès també de vèndre ganivets y forquilles, unit la beneficiosa feina d'estalviar costipats a la no menys agradosa de treure la gana al pròxim; y ab vèu de baix de carreró, la catxuxa posada de costat y la cara de pochs amichs, anava pregonant ben endevadats sas mercaderías. Pròs que'n passava de gent, ningú comprava, ningú s'aturava. Lo primer de tots fou l'agutzi, lo Victorianó, que veia'n a felshi esquitxar.

ment de la gent que anava y venia.
—Pep, ahont vas? preguntà un d'ells, al nostre coneigut.

Lo Pep, sense obrir boca, ni dignar-se sisquera otorgar-li la més lleugera mirada, se n'entrà dins la botiga. Se coneix quèl portava ben plèi bot, a punt de sobreixir, perquè tan bon punt hi entrà dins, fou terrible la saragatada que v'viu. Quina de plors y brams; tots se tombaven.

—Mare? m'han pelat. Donèume cèntims.

—Què vol dir que t'han pelat? Aquesta *cariatura* m'farà tornar vella abans d'hora. Mira que és prou! què han fet?

—Totas las sis pessas, totes; deya ab veu trista y aixoradora a l'enséms, y unas llàgrimas, com a sigròns, li anava cara avall. Fins la célebre Magdalena; si ho hagués vist, li hauria tingut enveja.

—Ahont las has perdut? Diga? Válgam la creu de Déu! Me faràs tornar boja; no ploris, home, no ploris.

—Donchs, donèume cèntims.

—Sí, ara hi corro. Tot seguit. Te deus pensar que tinch una màquina de fer quartos. Oh! y ara que me'n recordo; d'ahont has tret aquells culs de candela que tenias a la butxaca. Pobre de tú, s'hi tornas a anar a la caixa de les espelmes. Te mato.

—No'n vaig pendre gaires, mare.

—Encara ho gosas a dir? Mala figura! digué la gallinera, tota entraïbiada. Vol que li dongui cèntims la mala pell...

Lo Pep seguia bramant com un toro, sense fer cap cás de banderilles.

—Donèume cèntims, maaaare, vull cèntims..., ms, ms.

—Calla, per amor de Déu! aquesta *cariatura* m'farà perdre. Té, y t'asseguro que no te'n donaré cap més.

Ficant-má al calaix, sa mare li donà al Pep unas quantas pessas petitas que, com per encant, aixugaren les llàgrimas.

Lo xiquer se las v'viu posar a mirar, tombantlas y retombantlas.

—No són pas falsas, mare? com aquella pesseta que son oncle Bernat ha donat al Tonet?

—Que si són falsas? encara'm vindrà a insultar aquest bort. Fuigme del devant, mala rassa!

Lo nostre hèroe, no volguent tistar, aquell dia, per segona vegada'l papa-benet, s'apressà a tocar lo dos ab los quartets a la butxaca. Ja ho era feliç, altra vegada j'afeita, ben sol, corre que correrás, carrer avall, dret als caballitus.

Y vinga donar toms y més toms; ara, en coixé, fent lo senyor, molt serio y repaxigat; després a caball, montat demunt d'un hipògraf dels més violents ab uns ulls que li sortian... més tart, en un barco, fent de märiner, disposat a cantar allò de l'Utor:

Costas de Levante... etz., etz. Després... prou. Se li havian acabat los quartets y encara hi faltava la darrera cabalgada. Pep, bona Pep, prèn paciència que prou que te'l tocàrà fer lo darrer tom, aquesta final cabalgada, com a tots nosaltres, perdónam. No't sàpiga, no, greu de no empèndrela tan prompte, com és lo tèu desitj: que trigui, que trigui, que trigui.

La riuada humana anava ja emprenten lo camí de la fugida. Carros, carrets, trartanas, bestias y personas se'n anavan ja camí de cap a casa. Tota la forasterada anava desfilant. Eran prop las cinc y l'carril, no espera a ningú, per més què ell fassí esperar a tothom, segons diuen las mās llengües. Aviat, al poble, no hi quedaran més que's de casa. A n'aquests encara's hi tocava bona estona d'esbarjo.

Al Cassino, ballavan a més y cridar y al càfe de la Carlota un piano de manubri aixorbava tocant aquelles americanas que, sempre, fan soroll de boixets, com si l'estèssim continuament ensajant una dansa macobra.

La nostra brivallada hi era tota veyent lo ball; admirantlas, aquelles posses plàsticas, aquells brassos tan estirats los uns, tan encongits los altres.

—Quan serèm grans, deya'l. Quan nitú de cá'l fuster, també ballarèm nosaltres. No? Pep?

—Jo, contestava'l Pep, quan seré gran, comprarei uns caballitus y sempre aniré rodant.

—Donchs jo, afegia'l Tonet, aquell pobre de la pesseta falsa, quan seré gran, batua no'l xiàfaréls morros al que'm dongui una moneda que no passi. Y furiós, encara, irat, feya semblant de menassar ab sos punyets que ja comènsavam a cridarla fort, ben fort, la necessitat imperiosa de una bona ensavonada.

S'havia parat lo ball; era l' hora de fer la copa y pera la brivallada era temps de verenar. Lo campi qui pu-

gui s'iniciava. Cap a casa tota la canalla, depressa, depressa a omplirlas les paxxolinas.

A la plassa la fira ja estava encesa, ab tot l'esplendor de l'acetile que ha acabat per ensenyorir per complert de las parades. La campana de la rifa anava sempre, sempre, yls de las faixas, ronchs ja de tant enraonar, ja casi l'havian perdut tot l'auditori; ja tots estavan enfaixats. Lo carre Major començava a despoblar-se de fàrides y'l gorrista, malhumorat, ab la gorra cayentli damunt la orella, més que de costum, la plegava sa parada de gorras y la de gavinet. D'aquests, ni un de despatxat; ja podia descansar tranquil, aquella nit; per la seva mediació cap assassinat se faria.

—Ay, gracies a Déu! digué ab veu de guitarra destremenda. Ja he tocat estrena. Bona fira.

—Y això, que teniu? pregunta la fuster que s'estava a la porta.

—Mirèu, Merceneta, si'n tinch de sòrt; lo Victoriano ja ha cobrat y un dels vostres coloms m'ha empastifat la catxutxa.

DOCTOR PALAUET.
La Selva del Camp 23 novembre de 1904.

Comentaris

La Justicia vé, aquests darrers dies, feta un bras de mar contra nosaltres; y saben per què? Perquè no varem assistir a l'acte d'imposar una corona a un lletrero, de gust ben dubtós y ab honors de nitxo cursiló que temps enrera van plantar a l'antich Passeig de Santa Clara.

No sabem a què hi anaren; si a enlairar la memòria d'en Pi y Margall; si a glorificar una pedra, quina única importància estriba en sa desmesurada grandària; si a exhibir-se uns quants devant *del pueblo soberano*.

S'hi anaren per lo primer, entàm que no és això com s'ha de fer per honrar la memòria d'un gran home. Sí, per lo segon, no creiem quèl lletrero d'un carrer signifiqui cap idea ni cap símbol, y s'hi anaren per lo tercer, los dirèm que no som nosaltres de la fusta dels comparsas del teatre; quan volèm fer una cosa ja la sabem! emprenye pel nostre propi compte.

En quant, a que en Pi y Margall nos hagués ensenyat lo que és autonomia, los dirèm que aquesta declaració és senzillament ridícula. Tot hom ho sab lo que és autonomia; són las becerolas de l'història, y tan antiga, encara més que la república, aquesta idea nova que segons ells nos ha de vindre a redimir a tots y que trecentes vegadas seguidas s'ha ensayat y s'ha rebutjat per dolenta!

Es autonomia una paraula derivada de dos paraules gregues. *Autos-propri y nomos-ley*, o la manera de governar-se ab lleys propias. Aixòs hi diem per si no ho sabíen; que tot podria ser. Y diem que podrà ser perquèns temem que ho han de tindre ben rovellat, casi tan rovellat com la manera de fer quèl pà's vengué més barato, perquè las explicacions quèl seu director ha donat al Congrés, vaja... *debia estar de broma*. Es com l'autonomia republicana centralizada pel quefe Salmerón ab *quatre unitats* y variades decenes y centenes.

N'estém ben segurs que si visqués en Pi y Margall, potser l'entendrian d'una altra manera això de l'autonomia. Això sí, lo difunt may se'n preocupava de buscar vots y d'anar respallant a l'*honrado obrero*, ni de estrenyar-sas mans. Si'l votaven bé, y sinó, també.

No ho sabem bé del cert, si ha-vem dit alguna cosa...

Vaja, ja'n tenim un altre què no necessita avia que l'alabi.

Aquest és l'*Heraldo de Tarragona*, qual mestre se siénta con sobradas energies per superar a los mestres de Lo CAMP.

Que siga per molts anys, però fins ara sos fet han demostrat tot lo contrari. Y no prengui això com a reticència, sino en lo sentit de que la joventut, puig joves són casi tots los que escriuen Lo CAMP, per rahó natural tenen més ènergies quèls que pertanyen a *tiempos pasados*.

Respecte a la *carta abierta*, facil nos seria demostrar al confrare que conté tot lo que havem dit y quelcom més: però com estèm convensuts que en aquesta qüestió fà'l *pages*, no'n pendrà tal molestia molt més quan lo sacrifici de carregar ab lo mort de la responsabilitat, tothom veu quèli ha de produir l'agraiment dels senyors que no han tingut prou valor per donar la cara, segurament per modestia, vist lo grandios èxit que han obtingut.

Pera acabar, dues paraules sobre la gratuïta afirmació de que moltes temen *sens tón ni són*. Nosaltres no critiquem a ningú sens fonament, y la crítica sempre va acompañada de la prova, perquèns agrada fer las coses bé. Per aixòns cap la satisfacció d'haver triomfat en totes las nostres campanyas. Tenint rahó... nos sobra energia y constància pera ferla triomfar. Per lo tant l'*Heraldo* y altres que no són l'*Heraldo* ja ho saben: com més mar, més vela.

Que no ho saben? Ja tenim a n'en Lerroux republicà federal. Lo gran pastisser d'aquesta circunscripció, en Nougués ho ha fet saber, *coram populo*, en una vetllada en el saló de la Paloma; *palomitas à mis*? Ja ho veuen quinas cosas més estranyas succeeixen. Federal!!!

Y quinas cosas més estupendas que va dir lo nostre diputat! Figureuse quèls catalanistas negan la condició de catalans als que no pensan com ells, encara que aquests s'igan... catalans de Calatayud. Quina manera de anematisar los diputats catalanistas perquè s'atraveixen a demanar lo castich dels anarquistas! Còm s'entén? Protestar de que alguna bomba envíi ciutadans pacífics a l'altre barri? *Habré visto!* Si senyors, l'anarquisme, perquè ho sàpigan, es una idea tan digna de respecto como la más santa y levantada.

Aixis ho assegura l'egregi diputat del pà barato y encara gracies que reconeixi que n'hi han d'altres d'idees más santas y levantadas.

Ab quina eloquència magistral vá fer la disecció de *ciertas órdenes religiosas* (no més que *cierertas*, no totas, eh?) perquè má que á la cuenta n'hi ha d'altres que deuen ésser pitjors.

Y el *concubinato de las almas*? Que m'én diuen? *Las esposas sorprendidas deslizando palabras al oido de otros hombres* que, naturalment, no deuen ésser sus propios maridos. Això, estimats lectors, es simbòlic. Ja hauran comprès què's tractava de la critica del confessionari; es, verament, *horripilante* y n'hi há pera que tots los maridos que sian calvos s'arrenquin los cabells. Quina oratoria més perversa! vaja, senyor diputat, que no està bé això d'excitar la gelosia dels pacients y honrats casats. *Doliente*; no s'ha de parlar tant clar als que dormen lo beatish *sueño de la tranquilidad*. Lo que s'hi volen no veuen, lo cor no dol. *Farcem!*

Y vinga treure sempre a colació lo pobre Pi y Margall. Ara tots volen ésser com ell, tots volen seguirlo. Llástima que no sigui viu, y això ho diem de veras, ho poden ben bé creure.

Tornant-hi ab això d'aquesta empassada den Lerroux, hem de confessar, *ingenuamente*, quèns ha fet rumiar més de deu minut, que ja es rumiar. Donant toms y més toms a la cosa, mitj nos sembla haverho endevinat lo perquè de tot això.

Ho anèm a dir y que no sorti de nosaltres. Nos creiem que'n Nougués ha invertit senzillament los termes. No es que'n Lerroux s'hagi fet federal, es quèls federrals se deuen haver fet lerrouxitas. No'ls sembla?

Que ho havem endevinat, aimadissims lectors? Si es que sí vinga que també la volèm nosaltres una ovació indescriptible.

Apropòsit; en sa *brillant* peroració lo diputat Nougués va encarregar molt a las dònas que no llegissen la Biblia, perquè fà ruborizar molt (que no ho sabíen?) y sobretot, que no's quedessin a casa, que és anti-higiènic. No, no, cap al carrer a escampar la boira y cap als mitins à *oir su autorizada palabra*.

Y al compte de perdre'l temps desmoralizante ab totes aquestas històries, tan nonsantes, que portan los llibres sagrats, d'aquí en avant tractant d'aprofitarlo mellar, llegint, per exemple, *sas brillants peroracions y sos panificadors discursos*.

Spes

Pobre «Camp», y què n'estava d'abatut, estamòdit, corsecat; sòrt que ha plögut y assahonat una mica sa terreta, ja pot sembrar, que bona llevadeta, si'l plau, tindrà llevar que llenyi y de matarla'l fret no cal que hi pensi. De tronchs o de bronchs farà sa via, que feina començada no seria llògica ni natural que abandonés, car fóra ben estrany que, ja, may més la benèfica pluja sa sembrada vingués a regar y sa llevor llenysa perduda, per complert, tingüés de sé. Ja ho voldrà Déu que arribi a plech de bés.

Es la vida un joch, yls jugadors són los homes del «Camp» treballadors que sempre tenen a la mà l'aixada. Al joc la mula, arrastrant l'arada. A voltas una arrel trenca una pessa,

mes què hi fà, lo ferrer corre depressa y la compòn de la fornal més forta surt; d'una estirada tot s'no emporà.

Treballa, treballador, no paris may, si's trenca la rella, la mudas, això ray!

EXISTODÈMUS.

D'ensenyança

Nombrosos y variats són per cent los ressorts o punts diferent a que precis i necessari recorre y tornen per adquirir la finalitat de justícia y progrés quèl catalanisme's proposa ferse seva, y no es pas d'entre totes la que menys consideri com a una de las més importants la que's referen a l'instrucció pública de l'Estat Regional, constitut de conformitat ab las prescripcions de las Bases de Manresa.

No pot pas negarse quèns preocupen de l'instrucció pública de la manera querequereix sia importància, com no pot negarse tampoch que aspirèm a administrarla per un sistema purament reflexiu y adecuat al nostre criteri particularista, que li dona major cantitat de garantia per la fruició de sos beneficis que la que's prometen tots los partits polítics que evolucionen al voltant d'aqueix Estat espanyol.

No cal pas que m'entretingui en detallar los diferents sistemes d'instrucció pública que dits partits ens proporcionan; sols cal, que fent una asseveració curtísima, digui, que sense estudiar a fons aqueixa part importantissima per la gestió de tot Gobern, no saben aplicarhi ni la més petita dòsis d'innovació nascuda dels moderns estudis de la ciència pedagògica presentantla, ab l'única y rutinaria intenció de que ella es la més necessaria pel progrés dels pobles, y sense pensar que perquè sos efectes obreeixen concretament a n'aqueix criteri, s'ha de calcular, certament, un xich més.

Y aquest càcul l'ha fet lo catalanisme. Perquè cal tenir en compte que si bé l'instrucció es la part més interessant y més necessaria per la vida dels homes y per son benestar y progrés social, del qual ne deriva'l de tot lo poble, convé que aqueixa instrucció sigui feta ab concordança al medi ambient de cada individu y de conformitat ab las seves especials condicions de vida y de progrés, y no ab la de tot l'Estat; puig aquest no es lo que mantéls individuus, sinó que's individuus son los que manteinen a n'ell, per lo que se'n dedueix la necessitat imprescindible de fer los plans d'ensenyança ab criteri radicalment particularista, si's vol que sigui efectiva l'accio d'aquesta en lo progrés del poble.

Sabèm, n'obstant, que seguitaques ta apreciació s'hauria d'arribar a l'extrem de fer un plan d'ensenyança per cada individu, lo qual representa una enormitat que no necessita comentari; però's procurará d'arribar-se al punt possiblement més llunyà de autonomia, y en las Bases de nostre programa aprobat en l'Assamblea de Manresa, d'establir lo reconeixement de fer un plan d'ensenyança per cada comarca natural de Catalunya de conformitat ab las seves condicions ètnicas o mercantils.

Las ventatjas d'aqueix procediment saltan tant rápidament a la vista que fins no necessita defensa. Avuy s'emsra una cantitat gran de temps y d'esforç intel·lectual per conseguir únicament un títol de Batxiller, que s'obliga a tenir pera seguir la major part de las carreres, sense que aquells que l'obtenen los hi sigui justament proporcionat; puig aqueixa ensenyança de sistema enciclopèdic fa que en algunes los hi resulti amplemet en altres los es de proporcionades esquifidas.

No n'hi ha prou en que sigui instruit l'home, es necessari que aquesta instrucció li sia profitable y puga treuren los seus beneficios resultats y això no's conseguirà pas may mentres l'

Xacolates POBLET, de Tarragona

Aquesta antiga fàbrica pera complaure a sa nombrosa parroquia de Barcelona, ha establert en aquella ciutat un dipòsit, ahont los clients hi trovarán surtit de totes las classes que fabrica la casa **Poblet** y als mateixos preus que aquí.
Lo dipòsit está instalat en lo *Colmado Pelayo*, Rambla de Canaletas, 9, Barcelona.

D. Pere Ferrando y Plou

A la bona memòria del catedràtic.

Llony de mi intentar una biografia de l'estimat mestre meu qual nom es capsalera d'aquestes notes. Era conegut y respectat ab unanimitat per los tarragonins. La seva vida, model exemplarissim, constant, d'energia extraordinaire, de sacrifici, fou un mèrall de fills, de germanes, de pares, y d'homes. La seva caritat, la seva humilitat, era un verdader consol pera'l que busca l'*home* en l'*home* y sols hi troba la fera. Ell era un cas práctic de l'*home*, home. Que ho diguin los pobres, los amichs, los deixebles. Pero, parlèm del mestre.

Era cas de veures l'efecte que produïa en l'alumne un ressort que tenia D. Pere Ferrando pera fomentar l'estudi de materia tant pesada y de coneixements tant variats com l'*"Historia natural"*, ab lo que conseguia ab completa justicia classificar als alumnes en poch temps y saber lo número exacte dels absolutament dolents. Aquest ressort era'l següent: preguntava la llisso diariament, y preguntava també quan li sembla els punts d'importància de l'assignatura; ordenava'ss alumnes ab arreglo als coneixements que manifestaven y'ss colocaban a classe assiguts, per ordre de merit. Si'l primer no sabia quelcom essencial hò preguntava al segon, o al tercer, no passant del límit que ell se tenia fixat pera no premiar a la casualitat, y al que contestava'l feya anar al primer lloch de classe, veyentse desde aquell dia l'afavorit obligat a estudiar rabiosament pera conservar lo lloch.

Era cosa de veurer l'estímul que això produïa; hi havia alumne que era molt menys que una mitjança en les altres assignaturas y allí era considerat justament, a forsa d'estudi, un bon deixeble.

Hi ha més d'un condeixeble meu, de carrera ben diferent als coneixements que allí va aprendre, que encara avui, apesar dels anys passats, recorda perfectament situació y nom d'osos del cos humà, noms y situació de músculs, arterias, funcionalisme d'alguns òrgans; podria nomnarne un ben conegut a Tarragona.

Còm s'explica que hi hagi alumnes del malanguanyat mestre, que apesar dels anys, (n'recordo perfectament un, una mitjança curta, per cert) conservin en la memòria aquelles classificacions zoòlògicas, de noms enrevessats, los fonaments de la classificació de Linneo, las èpoques geològiques, las composicions empíriques y racionalistes d'espècies minerals y fins lo nom y caràcters d'animes antidiuvians? No fà molt temps un distingit atavoc me va dir sense equivocarse gens la divisió en famílies de l'ordre dels coleòpters, anyadint que feya molts anys que no l'havia repetit.

Es natural donchs que D. Pere Ferrando no's fixés gaire en los exàmens pera calificar als alumnes; ja's coneixia perfectament als dos mesos de curs.

A tot això, l'obra de text, no era pas moderníssima, ni extranjera, ni voluminosa relativament a la cantitat y varietat de coneixements que comprenia. S'estudiava per complet, metodídicament, y no solzament quedava temps pera repassar sinó que en algunes matèries, en les que l'autor deia pocas ratllas, los profonds coneixements del plorat mestre suplian excusables omissons en una assignatura del batxillerat. Recordem entre altres que a l'estudiar la Geologia, tractant d'aquesta y de la Paleontologia ya recomanarnos lo digníssim catedràtic un follet francès, moderníssim (no tenia pas dos anys) ahont hi havia exposats ab gran claretat una munio de coneixements que ampliavan una tant curiosa rama de la

assignatura. Ab tot y això, va sobrar un mes pera repassar aquell any.

Que'm dispensi lo sabi mestre, y després estimat amich, que jo evoqui sa memoria; be sab Déu que cap mala intenció m'guia.

No desito a l'Institut de Tarragona y a la Ciència de tot Espanya més que'l primer dels seus catedràtics porti ab tant dentussasme'l sacerdot digníssim de la càtedra, com l'inolvidable mestre D. Pere Ferrando y Plou.

UN DEIXEBLE.

La festa de Sant Joan

Solemnes, en veritat, foren las funciones religiosas que ab motiu del triduo a l'Inmaculada tingueren lloch en la parroquial Iglesia de St. Joan Baptista, del Port; produint maravillos efecte son preciosissim altar major, realsat per l'imatge de l'Inmaculada que volta de flors y d'estols elèctrics, potsi si que la donava la idea de lo que deu ésser allá dalt, coronada de querubins y serafins y arcàngels.

Lo doctor Coll, lo tan conegut canonge de la catedral de Vich, pronunciàs sermons en nostra hermosa y preuada llengua catalana, la que feu ressaltar ab sa veu clara y potenta, sense ferne ús dels artificis, a que tant nos tenen acostumats aquests oradors que no's saben sortir de les flors y las violas. Foren sos discursos grandiloquents, roblerts de saber profundíssim, seguit magistralment, ab tota mena de citas històricas y canòniques, las diferents fases per ahont ha passat lo concepte de la creencia en l'Inmaculada, durant los passats vint segles de cristianisme, y vinquent, finalment, a demostrar perquè Déu, en sos als designis, no havia volgut que fins ara poch no se hagués fet la proclamació del dogma dels deixebles.

Felicitèm de tot cor a l'entusiasta canonge per sos sermons, entonant ensembs un joyós himne d'alabans a nostra preuada llengua que tan potent y magestuosa ressonava sota las voltas de Sant Joan, regnant allá dins com veritable sobiranía que és y serà sempre, enquadrada dins de brillantissim march de llums y flors y sants y santas del paradís.

Es ben mereixedor de totes nosaltres alabans l'actiu, digníssim párroco del Port, Rvtnt. Joaquim Bartomeu. Es a ell, no més que a n'ell, a qui's deu lo grandios exit del passat triduo a l'Inmaculada. A n'ell, donchs, endressem nostres més calorosas felicitacions.

NOVAS

Lo vinent dijous LO CAMP publicarà número extraordinari dedicat a la festa de l'Inmaculada.

Lo dia de la festa de l'Inmaculada, a dos quarts de deu de la nit, l'aplaudit «Orfeó Tarragoní» quina direcció desempenya'l jove En J. Sentís, donarà un concert que dedica als sevors socis protectors.

Ab aital motiu serà nombrosa la assistència al local de l'Associació Catalanista de Tarragona y sa comarca, que es, com ja saben nostres llegidors, lo punt ahont té fixat son domicili l'esmentat orfeó que forma part integrant de la secció de «Jovenat Catalanista» de l'Associació.

Se cantarà per primera vegada un himne a la Senyera, lletra del secretari de l'Associació En Bernabé Martí y música del director en J. Sentís. Lo programa és lo següent:

PRIMERA PART

Himne transvaalenç.—Van Rees. «La filla del marxant», (canción popular).—C. Candi. «Lo Rossinyol».—E. Morera. «La Pesca».—J. Sentís.

SEGONA PART

«Sant Ramón» (canción popular).—E. Morera. «L'Emigrant».—A. Vives. «Motet (segle XVI)».—Palestrina. «Himne a la Senyera».—J. Sentís.

Hi ha qui mostra decidit empenyo en presentarnos com enemichs de l'Institut, quan lo que hi ha es que senzillament no podem veurer als que pretenen que ab lo sol treball dels noys n'hi ha d'haver prou pera fer de cada deixeble un sabi, perquè entenem que'l professor se deu haber d'esforçar pera que'ss alumnes aprofitin lo temps, y' que això ho fassí pot restar ab la satisfacció que produceix l'exacte compliment del deber. Lo qui no resta tranquil aquests días per por a que se's senyal en la campanya comensada, que procura passar com puga aquest temporal y després... a modificar-se, es a dir, si es que no falla l'adag, que dels escaumentats ne surten los avisats.

Nosaltrés tenim carinyo a tot lo de Tarragona y, per tant, tambéns estimem l'Institut y per això precisament nos dol a l'ànima que hi hagi qui'l deixi decaurer y esllanguir y qui no ajudi la nostra tasca regeneradora. Per això sentim pena quan veiem que algú'l consideri com un justificant tant sols pera cobrar la *nòmina*. Tant de bò que tots estimem l'Institut com l'estimem nosaltres! Alashoras no hi hauria qui ab sos desacerts, de poch en poch, enderroca un centre que tots volèm ben sanejar, ab homens que causin respecte y admiració y entenguin que'l mestre que ha de suspender ab massa freqüència es que no sab o no vol ensenyantar.

Ja esbrinarem en son dia qui son los enemichs de l'Institut, en ocasió d'estudiar las causes per las que hi ha catedràtic que no pot aprobar gairebé a cap dels seus propis deixebles; allavors se veurà si som nosaltres los que anèm pera enfanzarlo, o bé si es algún dels que volen posar una mordassa a la premsa pera que a l'amparo d'un silenci culpable pugui continuar en lo *dolce farniente* de l'indolencia y d'una rutina per demés funesta; alashoras se veurà més clar que la llum del dia qui té la culpa de que'ss alumnes en certas classes no puguen guanyar curs encara que's matin treballant. Tenim sobre això ja arreplegats datos molt eloquents y encareixen buscarèm més, perquè volèm que'l públic de Tarragona sàpiga ab tots los ets y uts qui son los enemichs de l'Institut.

De modo, que'ss qui han vist com s'afeita al company, poden censurar a posar la barba en remull, que per feina que hi hagi tambéls tocarà'l torn...

Han sigut denunciats nostres estimats confreres *Cu-Cul y La Tralla*, de Barcelona, per la publicació de grabats que'l fiscal ha considerat com injuriosos pera'l quefe del Gobern.

Sentim vivament lo contratemps soferit per abdos setmanaris y fem vot pera que'n surtin en bé.

Segueix éssent consolador que en mitjà de la cruesa del temps nostres obrers trobin feyna, ab abundància, en la descarrega d'imports descarragaments de diferents gèneros arribats a nostre port.

Llàstima que l'activitat que's nota en l'importació de mercaderies no fassí *pendant* ab l'exportació que continua sobre tot la de vi molt parada.

Vulguí rebrer nostre bon company la més coral felicitació.

Havem rebut la convocatoria pera los Jocs Florals de l'any 1905.

Totas las composicions deurán ser entregades abans del mitjdia del dia 15 de Mars vinent al domicili del Consistori, carrer dels Templaris, número 3.

Es president del Consistori En Francesch Ubach y Vinyeta y secretari En Rossendo Serra y Pagès.

Nostre particular y volgut amich D. Manel Moragas han tingut l'inmens dolor de veurer morir a son pare, D. Antón, persona virtuosís y que sabia captar las simpatias de quants lo tractavan.

Inútil considerem fer pública la manifestació de nostre condol, ni la sinceritat ab que enviem lo més sentido pésam a la familia Moragas pera'l irreparable perduda que ha sofert.

Havem rebut lo primer número d'un nou setmanari *Foch Nou* periòdic nacionalista, que's publica a Sant Gervasi de Cassolles.

Desitjèm al nou colega llarga vida. Un de més a afegir a l'interminable d'aquells *cuatro lòcos* que deyan a Madrid que vagin contant, que vagin.

En lo vinent número ns ocuparem de l'estreno de la nova producció dramàtica de nostre collaborador y particular amich en Joseph Vazquez que tingué lloch ab èxit molt satisfactori, al Teatre Atenèu.

Hem rebut dos exemplars de l'obra «Filosofia del duelo y reglas que deben regirlos» per D. G. M. Seco, Coronel d'infanteria.

Agrahím a son autor la finesa que ha tingut ab nosaltres, a la que correspondràn ocupantnos de l'esmentada obra ab la deguda extensió.

Ha mort en aquesta ciutat nostre particular amich D. Pau Funtanet y Segura, víctima de traïdora polmonia que l'ha portat en pochs días al sepolcre.

Rebi la seva affligida familia'l testimoni del nostre sentit pésam en l'atrevulació que experimenta.

També ha passat a mellor vida la virtuosa Sra. D. Agna Carreté, germana del nostre amich lo benvolgut Pbre. Mn. Ferran Carreté.

De tot cor l'acompanyem en lo sentiment y li desitjèm la resignació cristiana necessaria en aitals cassos.

Havem rebut lo cartell-programa de l'Económica barcelonesa d'amichs del país pera'l concurs anual de premis a la virtut.

Las sollicituds deurán haver sigut presentadas abans del 31 de Janer de 1905.

Lo firma son president, lo conegut regidor catalanista barceloní, en Joseph Pella y Forgas.

—Convalecències.—Ovi Lecitina Giol.

Tenim notícies molt talagueras de l'estada a Londres, del nostre bon amich En Joan Bridgman.

Sas obres musicals han tingut gran acceptació y són varias las casas editorials que s'encaixen de publicarlas.

Passat demà dia 5, se donarà un concert a la capital anglesa, abonit artistas de la mèlhor fusta, no interpretaran més que obres del compositor tarragoní.

Ja tindràm lo gust de donarne compte, totseguit ne tinguèm coneixement.

Vulguí rebrer nostre bon company la més coral felicitació.

COSTUMS TARRAGONINAS

Darreras obres de

D. FERRAN DE QUEROL Y DE BOFARULL HERÉU Y CABALÉ.... Preu: 2 ptas. MONTserrat..... » 3 »

Se venen en l'estampa de Francesch Sugrañes.

—Neurastenia.—**Neurastenia Sugrañes.**

Cansat de probar específichs sens cap resultat, l'únich que m'ha fet surtir espesissim cabell a la calva més gran que'l meu cap tenia, és lo vegetal «Azgar» del perruquer CASALS.

TIP DE FRANCESCH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9.

ESTUDI

de pràcticas mercantils

baix la direcció de

D. Bartomeu Lartigau

Interventor del Banc d'Espanya a n'aquesta plassa

Preparació completa pera l'ingrés en l'estament Establiment.

Classes especials pera l'ensenyança de la tenedoria de llibres, càlculs mercantils, correspondència comercial, reforma de la llitra anglesa, rodona y grega.

R. SL Carles, 20, 2.º, esquerra

Se contestan las consultas relatives a l'establiment de comptabilitats especials, balansos y liquidacions de comerciants, societats, testamentarias, etc., etc.

Salvador Martí Güell

VETERINARI

Rambla de Sant Carles, 24

Telefon 148

Academia Duarte

FUNDADA EN 1897

TARRAGONA

Desitjosos d'évitar a las famílies lo greu inconveniente d'enviar a sos fills a ciutats populoses, residència dels centres universitaris y animats pels brillants resultats que en nostra labor venim obtenint, havem organitzat la Acadèmia en forma convenient pera que nos alumnes puguen donar validesa acadèmica, a sos estudis, segons los convinga, en las Universitats de Barcelona, Saragossa o València.

En lo próxim, com en los cursos anteriors, queden establecidas las enseñanzas de **tots los grups de las Facultades de Dret y Filosofia y Lletres.**

Las classes començaran lo dia 10 del próxim mes d'Octubre.

S'admeten internes, mitj pensionistas y extranjeres.

PASTILLAS SERRA son las mellors pera curar la TOS

Y totas las enfermetats de l'aparell respiratori perque modifiquen las mucosas, facilitan l'expectoració y treuen en un dia l'opresió del pit y la fatiga. Poden pendres sens cap perill, pniq no contenen opí ni morfina.

A TRES RALS CATXA

FARMACIA DEL CENTRE DE MANEL FONT, RAMBLA DE SANT JOAN, 57, TARRAGONA.—TELEFON 48

Neurastenia

clorosis,
debilitat general,
anemia

se curan radicalment ab l'ús del

NEUROSTEÓGENO SUGRANÉS
EN TOTAS LAS FARMACIAS

TALLERS
d'Arts Sumptuarias
DE
FÉLIX RIBAS
Carretera Castelló, TARRAGONA

Se construeix ab perfecció tot lo referent a Arts sumptuaries.
Projectes y presupostos detallats de les obres que ho requereixin.

Emulsió NADAL

Es la mejor y más agradable

Única que conté'l 80 per 100 d'oli de fetge de bacallá y glicerofosfats y hipofosfits de cals y de sosa.

Aprobada y recomendada pels Colegis de Metges y Farmacèutichs de Barcelona, mitjançant l'anàlisis dels Srs. Drs. Bonet, Catedràtichs de Farmacia de Matarí y Codina Länglin, de Barcelona.

Es aliment concentrat, medicament tònic, estipulant del desenvolupament físich, creixensa d'osos y surtida de les dents. Necesaria als nens, embrassades, vells y personas débils; pera les enfermetats consuntivas, convalescència, diabets, tos, catarros, tisis, escròfules, raquitisme, linfatisme y dolors; aumenta la llit y la vitalitat.

DE VENDA
Farmacias y magatzems de drogas:
A Tarragona, Major, 14

ABONOS
químichs y minerals garantits per son més alt poder fertilisant, elaborant los complets especials pera cada terra y cultiu.

ABONOS
organico-químichs propis pera plantacions preparantlos també ab atenció a las necessitats de la planta y terra a que deuen destinarse.

Despullas, tercerilla, etz, grans llegums, etz.

COMISSIONS Y REPRESENTACIONS
QUINTANA Y TORRES
Carrer de Barcelona, 4, Tarragona

Lo Camp de Tarragona
SEMANARI CATALANISTA
Redacció y Administració: Mendez Nuñez, 6

Tarragona, trimes tre..... 15 pta.
Fora..... 150 »
Extranjer..... 2.00 »
Número d'avuy..... 0.10 »

Anuncis a preus redunts

Joan Ruiz y Porta
Procurador
Mendez Nuñez, 16, 2.º - TARRAGONA

Centre de suscripcions

SADURNI GINESTA

RAMBLA DE SANT JOAN, 39, TARRAGONA

E aquest ac editat Centre que més anys compta d'existeixencia a Tarragona en aquest ram, s'admeten suscripcions a totes l's obres de **Literatura, Ciència y Arts** de las principals casas editorials d'Espanya ja sia per quaderns semanales o a plassos mensuals.

SE SUSCRIU TAMBÉ A LA Biblioteca popular de L'Avenç y a la Ilustració Catalana

Ilustracion Artística, Album Salon, Ilustración Española y Americana

y a tota classe de Ilustracions, Periódichs y Revistas francesas, angl y alemanas.

LA BATERÍA

JOAN ESTIL-LES

Tarragona.—39, Rambla St. Joan, 39.—Tarragona

Se serveix cervesa MORITZ y refrescos espumosos. Gran existencia de vins y licores de totes classes, oli pur d'oliva.

Preus económics

Farmacia Plana

al costat de l'antiga

CASA FIGUERAS

Real, 6.—TARRAGONA

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Completx assortiti de medicacions pera curas antisépticas. Especialitats nacionals y extrangeras.

Ayguas minero-medicinales

TARRAGONA

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigus

de color inalterable

y teixit tantissim bò,

que resisteix tota prova

al devall d'un canaló.

Ademés, també té uns vanos

ab pintats tan rebóns,

que ni Rafel ni Murillo

Drogueria Plana

Antiga casa Figueras

Real, 6, cantonada Rebollido, 20

En aquesta casa trobarà l'industria, l'agricultura y las arts, un complet assortiti de drogas, sulfat y primeras matèries pera abonsos riquesa garantida y d'importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT

Sofre FLORESTILLA de la mellor marca

TARRAGONA

los podrian fer mellor, aproposit per regalos; causan gran admiració.

Trobarán també sombrillas y un gran assortiti de bastons, parassols de totes mènies

que són molt barato y bons.

Mellor dit: no hi ha cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

OVNI
TECILINTA
GTOI

Lo mejor reconstituyent era combatre ab éxit totas las ma-
lalties nerviosas.
DE VENDIDA
laltias nerviosas.
en totas las Farmacias y en casa son autor, Passeig de Gracia, 4, BARCELONA

Serveys de la Companyia Transatlàntica

Línia de Cuba y Méxic.—Lo dia 17 Novembre sortirà de Bilbao, lo 20 de Santander y l'1-21 de Coruña, lo vapor E. M. Cristina, directament pera Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega pera Costa Rica y Pacífich ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Nova-York, Cuba y Méxic.—Lo dia 26 Novembre sortirà de Barcelona el 28 de Málaga y l'29 de Cádiz, lo vapor Montserrat, directament pera Nova York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distintos punts dels Estats Units, litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 Novembre sortirà de Barcelona el 13 de Málaga y l'15 de Cádiz, lo vapor Montevidéu, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guaya, admeten passatje y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combina pel ferrocarril de Panamá ab las companyías de navegació del Pacífich, pera quals ports admetsen passatje y càrrega ab bitlets y coneixements directes. Combinació pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatje pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris y ab trasbord a Habana. També càrrega pera Maracaibo, Coro, Carupano, Trinitat, Guanta y Camaná ab trasbord a Curaçao.

Línia de Filipins.—Lo dia 3 Desembre sortirà de Barcelona, havient fet las escales intermitjidas lo vapor Isla Panay, directament pera Génova, Port-Said, Suez, Colombo, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental d'Africa, de l'India, Iava, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línia de Buenos Aires.—Lo dia 3 Desembre sortirà de Barcelona el 5 de Málaga y l'7 de Cádiz, lo vapor León XIII, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Línia de Canàries.—Lo 17 de cada mes sortirà de Barcelona, lo 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y l'22 de Cádiz, lo vapor M. L. Villaverde, directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de la Palma y Sta. Cruz de Tenerife, retornant a Barcelona per Cádiz, Alacant y Valencia.

Línia de Fernando Póo.—Lo dia 25 de Novembre sortirà de Barcelona el 30 de Cádiz, lo vapor San Francisco, pera Fernando Póo, ab escales a Casablanca, Mazagán y altres ports de la costa Occidental d'Africa y Golf de Guinea.

Línia de Tanger.—Sortidas de Cádiz: dilluns, dimecres y divendres. Sortidas de Tanger: dimarts, dijous y dissabtes. Pera més informes dirigir-se a son agent D. EMILI BORRÀS.

Aigua naf SERRA

Aquesta triple aigua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma està elaborada ab fons, fresca y escullida del taronger agre y's vend en botellas de 1/2 litro al preu d'1'50 pesetas. A l'engros importants descomptes. Farmacia y laboratori de A. Serra-Rafael Serra.